

مردِ سُخْنُورِ

پیشگفتار

کتاب «مردِ سُخْنُورِ» دَ بارهٔ فِلسَفَه و حَقِیْقَتِ هَای زِنْدَگِیِ اَسْتَه. نَوشْتَه کُنْدِه اَمْزِی کِتَابِ از تَجْرِبَه هَای زِنْدَگِیِ خُو نَقْلِ مُونَه و بَارِبَارِ مُوگِیَه کِه ”تَمَامِ چِیزَا بَے فَایْدَه اَسْتَه و خِیز کَدُو از پَسِ بَاد.“ اُو مُتَوَجِّه فِسَاد، غَرِیْبِی و جِهَالْتِ دُنْیَا مُوْشَه و مِیْنِگْرَه کِه مَرْدُمِ بَد بَے جِزَا مَومَنَه و مَرْدُمِ خُوبِ غَدْرِ کَمِ تَعْرِیْفِ-و-تَوْصِیْفِ مُوْشَه؛ اَمِی اُو رَه وَاْدَارِ مُونَه کِه فِکْرِ کُنَه زِنْدَگِیِ بَیْهُودَه اَسْتَه. اُو اِعْتِرَافِ مُونَه کِه اِنْسَانِ نَمِیْتَنَه تَمَامِ چِیزَا رَه پِی بُرَه، اَمْزِی خَاطِرِ بَلَدَه شِی بَهْتَرِ اَسْتَه کِه از کَار و زِنْدَگِیِ خُو لِدَاتِ بُرَه و هَمِیْشَه خُوشِ بَشَه. خُلَاصَه، مَقْصِدِ نَوشْتَه کُنْدِه از نَقْلِ کَدُونِ تَجْرِبَه هَای زِنْدَگِیِ شِی اِی اَسْتَه کِه اِنْسَانِ نَبَایْدِ زِنْدَگِیِ خُو رَه صَرَفِ چِیزَایِ بَے فَایْدَه و زُوْدْگُذَرِ کُنَه، بَلْکِه هَنُوزِ کِه جَوَانِ اَسْتَه و تَوَانَايِیِ دَرَه، دَ کُوشِشِ اَزِیِ بَشَه کِه مُطَابِقِ اَمْرِ و دَسْتُورِ خُدا بَلَدَه خَیْرِ و تَرَقِیِ خُودِ خُو و بَشَرِ کَارِ کُنَه. نَوشْتَه کُنْدِه دَ اَخِرِ کِتَابِ بَطُورِ وَاضِحِ مُوگِیَه کِه اِنْسَانِ بَايْدِ از خُدا تَرَسِ دَشْتَه بَشَه و اَحْکَامِ شِی رَه دَ جَايِ بَیْرَه، چُونِ هِیْچِ عَمَلِ اِنْسَانِ از نَظَرِ خُدا تَاشَه نَبِیْه و خُدا دَ بَارَه هَرِ عَمَلِ اِنْسَانِ قِضَاوَاتِ مُونَه، چِیِ خُوبِ بَشَه، چِیِ بَد.

مَرْدِ سُوخْنُورِ خُلَاصَه پَگِ تَوْرَايِ خُو رَه دَ اَخِرِ کِتَابِ اِیْنِی رَقْمِ بَیَانِ مُونَه: پَگِ چِیزَا از طَرَفِ خُدا اَسْتَه و زِنْدَگِیِ هَرِ کَسِ کِه مُتْکِی دَ خُدا نَبَشَه بَے فَایْدَه یَه.

فهرستِ عِنْوَانِها

تَمَامِ چِیزَا بَے فَایْدَه اَسْتَه (۱:۱)

بَے فَایْدَگِیِ حِکْمَتِ (۱۲:۱)

بے فایدگی عیش و نشاط (۱:۲)
 بے فایدگی حکمت و جہالت (۱۲:۲)
 بے فایدگی زحمت (۱۷:۲)
 بلدہ ہر چیز یگ وخت و جود درہ (۱:۳)
 قضاوت و آئندہ د خدا تعلق درہ (۱۶:۳)
 ظلم، رنج و تنہایی (۱:۴)
 بے فایدگی پیشرفت و ترقی (۱۳:۴)
 ترس۔ و۔ احترام، فروتنی و احترام (۱:۵)
 بے فایدگی مال۔ و۔ دولت (۸:۵)
 حکمت بلدہ زندگی (۱:۷)
 اطاعت کدو از پادشاہ (۲:۸)
 راہ های خدا دور از فہم انسان آستہ (۱۰:۸)
 یگ د یگ عاقبت گرفتار موشہ (۱:۹)
 حکمت از لوڈگی کدہ بہتر آستہ (۱۳:۹)
 د فکر آئندہ بودو (۱:۱۱)
 نصیحت بلدہ جوانا (۹:۱۱)
 تشبیہ روزای پیری (۱:۱۲)
 آخر موضوع (۹:۱۲)

تمام چیزا بے فایدہ آستہ

۱ توره های مرد سُخنور، باچہ داؤود، پادشاہ اورشَلیم.

۲ مرد سُخنور مُوگیہ:

”کاملاً بے فایدہ آستہ! کاملاً بے فایدہ آستہ!“

تمام چیزا بے فایده آستہ!

۳ انسان از تمام زحمتی که دَ زیرِ آفتو میکشه،

چی فایده حاصل مونه؟

۴ یگ نسل مورہ و دیگہ نسل مییہ،

لیکن زمی تا ابد برقرار مومنه.

۵ آفتو بُر موشه و میشینه

و دَ عجلہ دَ امزُو جای مورہ که ازونجی بُر موشه.

۶ باد سُون جنُوب مورہ

و سُون شمال دُور موخوره

و دُور خورده دُور خورده مورہ

و دَ گرد خُو دُور خورده دَ امزُو جای اوّلی مییہ.

۷ تمام دریاچه ها دَ دریا میریزه،

مگم دریا پُر نموشه؛

آرے، دَ جایی که دریاچه ها جاری آستہ،

اونا دَ امزُو جای جاری شُدہ مورہ.

^۸ پگ چیزا خسته کُننده آسته،

د اندازه که انسان نَمیتنه بیان کنه.

نه چیم از دیدو سیر موشه

و نه گوش از شنیدو پُر موشه.

^۹ هر چیزی که بُوده، باز ام آسته

و هر چیزی که شُده، بسم موشه؛

د زیر آفتو هیچ چیزی نو نیسته.

^{۱۰} آیا چیزی آسته که د باره شی گفته شنه،

”اینه، ای نو آسته“؟ نه!

او از گاه وجود دشته،

د زمانای پیش از مو.

^{۱۱} یادی از پیشنه‌گو نموشه

و کسای ام که د آینده مییه

د وسیله نسل های که بعد ازوا مییه،

یاد نموشه.

بے فایده گی حکمت

۱۲ ما، مردِ سُخْنُورِ وَخْتِيكِه دَ اورُشَلِيم دَ بِلِه اِسْرَائِيل پادشاه بُودُم، ۱۳ ما دَ دِلِ خُو تَصْمِيمِ گِرِفْتُم كه دَ بارِه تمامِ چيزاي كه دَ تِي آسْمو انجام دَدِه مُوشِه قَد حِكْمَتِ تَحْقِيقِ وَ مُطَالِعِه كُنْم؛ اِي كَارِ خَسْتِه۔ كُن رِه خُدا نَصِيبِ بَنِي آدَم كَدِه تا زَحْمَتِ بَكشِه. ۱۴ ما تمامِ كَاراي رِه كه دَ تِي آفْتُو انجام دَدِه مُوشِه دِيدُم، پَگ شِي بے فَايِدِه آسْتِه وَ از پَسِ بَادِ خِيَزِ كَدُو.

۱۵ چيزي كَج رِه نَمِيْتِنِي رَاسْتِ كِنِي

وَ چيزي رِه كه مَوْجُودِ نَيْسْتِه نَمِيْتِنِي حِسَابِ كِنِي.

۱۶ ما دَ دِلِ خُو كُفْتُم: ”اينِه، ما حِكْمَتِ پَرِيْمو حَاصِلِ كَدِيم، كَلَوْتَرِ از پَگِ كَسَايِ كه پِيشِ از مِه دَ بِلِه اورُشَلِيم حُكْمَرانِ بُودِه. آرِي، دِلِ مِه حِكْمَتِ وَ عِلْمِ رِه كَلُو حَاصِلِ كَدِه.“
۱۷ اوختِه دَ دِلِ خُو تَصْمِيمِ گِرِفْتُم كه ام حِكْمَتِ رِه بَدْنُم وَ ام دِيوَنگِي وَ لَوْدَگِي رِه، لِيكِنِ پِي بُرْدُم كه اِي كَارِ ام خِيَزِ كَدُو از پَسِ بَادِ آسْتِه،

۱۸ چراكِه دَ حِكْمَتِ كَلُو غَم۔ وَ۔ غُصَّه كَلُو آسْتِه

وَ كَسَايِ كه عِلْمِ خُو رِه كَلُو مُونِه، كَوِثِيو خُو رِه كَلُو مُونِه.

بے فایده گی عیش و نشاط

۲ ۱ ما دَ دِلِ خُو كُفْتُم: ”بِيه عَيْش۔ وَ۔ نِشَاطِ رِه تَجْرِيه كُو؛ مَزِه شِي رِه بِنِگَر.“ لِيكِنِ دِيدُم كه اِي ام بے فَايِدِه بُود. ۲ دَ بارِه خَنْدِه كُفْتُم: ”اِي دِيوَنگِي آسْتِه،“ وَ دَ بارِه عَيْش۔ وَ۔ نِشَاطِ كُفْتُم: ”اِي چِي فَايِدِه دَرِه؟“ ۳ دَ دِلِ خُو چَوْرَتِ زَدُم كه خُودِ رِه قَدِ شَرَابِ خُوشِ نِگَاهِ كُنْم وَ گِرِفْتَارِ لَوْدَگِي شَنْم دَ حَالِيكِه دِلِ مِه مَرِه سُونِ حِكْمَتِ هِدَايَتِ مُوكَدِ تا بِنِگَرُم كه بَلَدِه

بَنی آدم چیزخیل خوب آسته تا د تى آسمو د دورون روزای زندگی خو انجام بدیه.

^۴ ما بلده خو کارای کته انجام ددم؛ ما بلده خو خانه ها آباد کدم و باغ های انگور جور

کدم. ^۵ ما باغ ها و تفریحگاه ها بلده خو جور کدم و دزوا هر رقم برختای میوه شندم.

^۶ ما نور های آو بلده خو جور کدم تا باغی ره آو بدیم که برختا دزو کته موشه. ^۷ ما

غلاما و کنیزا خریدم و غلامای دشم که د خانه مه زیده شد. ما امچنان از تمام کسای

که پیش از مه د اورشلیم حکمران بود، مال کلو، یعنی گله و رمه کلو دشم. ^۸ ما نقره و

طلا و خزانه پادشایو و مملکت ها ره ام بلده خو جم کدم. ما بیت خانای مرد و زن بلده

خو گرفتیم و کنیزای کلو بلده لذت بنی آدم. ^۹ پس ما شخص بزرگ شدم و از تمام کسای

که پیش از مه د اورشلیم حکمران بود، باله-تر شدم. حکمت مه ام دزمه باقی مند.

^{۱۰} هر چیزی که چیمای مه آرزو کد، ما ازوا دریغ نکدم و دل خو ره از هیچ رقم عیش-

و-لذت محروم نکدم، چون دل مه از تمام زحمتای مه خوشی حاصل موكد و اجر تمام

زحمتای مه امی بود. ^{۱۱} اوخته د تمام کارای که دستای مه انجام دده بود و زحمتی که

بلده انجام ددون شی کشیده بودم نظر کدم؛ دیدم که پگ شی بے فایده بود و خیز کدو از

پس باد و د زیر آفتو د هیچ کار فایده نبود.

بے فایده گی حکمت و جهالت

^{۱۲} پس فکر خو ره جم کدم تا د حکمت و دیونگی و لوڈگی نظر کنم؛ چون کسی که بعد

از پادشاه د قدرت میرسه، چیز کار کده میتنه، غیر امزو کار که پیش ازو ام انجام

شده؛ ^{۱۳} اوخته دیدم که حکمت از لوڈگی کده باله آسته، امو رقم که روشنی از تریکی

کده باله یه. ^{۱۴} چیمای آدم دانا د سر شی مثل چراغ آسته، مگم آدم لوڈه د تریکی راه

موره. باوجود ازی، پی بردم که هر دوی شی د یگ سرنوشت گرفتار موشه. ^{۱۵} پس د دل

خو گفتم: ”ما ام د سرنوشت آدم لوڈه گرفتار موشم؛ حی چی فایده که ما ایقس دانا

اَسْتُمْ؟“ اوخته دِ دِلِ خُو كُفْتُمْ كه اِى ام بے فايده يَه؛ ^{۱۶} چراكه هيچ يادى از آدمِ دانا يا از آدمِ لَوډه تا اَبَد باقى نَمُومنه، بَلَكه دَ زماناى آينده پگ چيزا كَامِلاً پُرْمُشت موشه. آيا اميَطور نيبه كه آدمِ دانا ام مومره، اَمو رَقم كه آدمِ لَوډه مومره؟ ^{۱۷} پس، ما از زندگى بيزار شُدْم، چُون كَاراى كه دَ تى آفَتُو انجام دده موشه بَلَدِه مه دَرْدَاوَر آسته، چُون پگ شى بے فايده آسته و خيز كدو از پسِ باد.

بے فايده گى زحمت

^{۱۸} از تمام زحمتى كه دَ تى آفَتُو كَشِيده بُوْدْم بيزار شُدْم، چُون پگ شى ره بايد دَ كسى ايله بَدِيْم كه بعد از مه ميبه. ^{۱۹} و كى ميدنه كه اَمو كس دانا آسته يا لَوډه؟ باوجود اِزى، اُو صاحبِ تمام چيزاى موشه كه ما دَ تى آفَتُو بَلَدِه شى زحمت كَشِيديم و بَلَدِه حاصِلِ كدون شى از حِكْمَتِ خُو كار كَرَفْتِيْم. اِى ام بے فايده آسته. ^{۲۰} امزى خاطر فِكْر مه تَغْيِيْر كد و دِلِ مه از تمام زحمتى كه دَ تى آفَتُو كَشِيده بُوْدْم، نُوْمِيْد شُد. ^{۲۱} چُون يگ آدم كه قد حِكْمَتِ و عِلْمِ و لياقتِ زحمت كَشِيده، بايد تمام حاصِلِ زحمتِ خُو ره ايله بديه تا نصيبِ كسى شنه كه بَلَدِه اَزُو هيچ زحمت نَكَشِيده. اِى ام بے فايده آسته و يگ بَدْبَخْتى كنه. ^{۲۲} انسان از تمام زحمتى كه ميَكشه و از غُصَّه دِلِ خُو دَ تى آفَتُو چيز خيل دَ دِسْتِ ميره؟ ^{۲۳} چُون تمام روزاى شى پُر از رَنجِ آسته و كار شى غَم-و-غُصَّه؛ حَتَّى دَ غَيْتِ شاو دِلِ اَزُو آرامى نَدَره. اِى ام بے فايده آسته.

^{۲۴} بَلَدِه انسان هيچ چيز خُوْبَتَر اِزى نِيَسْتِه كه بَخُورِه و وُچى كنه و از زحمتِ خُو لِدَتِ بُرِه. ما بَدِيْم كه امى ام از جَانِبِ خُدا آسته، ^{۲۵} چُون بَدُونِ اِرَادِه اَزُو كى مِيْتَنِه بَخُورِه يا خوشى دَشْتِه بَشِه؟ ^{۲۶} چُون كسى كه دَ نَظَرِ خُدا نيك معلوم موشه، اُو بَلَدِه شى حِكْمَتِ و عِلْمِ و خوشى مُوْبَخْشِه، مگم بَلَدِه گُناهاكار و ظِيْفِه جم كدو و نَخِيْرِه كدو ره مِيديِه، تا اُو ره بَلَدِه كسى بديه كه دَ نَظَرِ خُدا نيك معلوم موشه. اِى ام بے فايده آسته و خيز كدو از پسِ باد.

بَلَدِه هِر چِيزِ يِگِ وِخْتِ وِجُوْدِ دَرِه

۳ دَ تِ آسْمُو بَلَدِه هِر چِيزِ يِگِ زَمَانِ وِجُوْدِ دَرِه وِ بَلَدِه هِر مَوْضُوْعِ يِگِ وِخْتِ:

۲ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه تَوُلْدِ شُدُو وِ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه مُرْدُو؛

يِگِ وِخْتِ بَلَدِه كِشْتِ كِدُو وِ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه كِنْدُوْنِ چِيزِ يِگِ كِه كِشْتِ شُدِه؛

۲ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه كُشْتُو وِ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه شِفَا دَدُو؛

يِگِ وِخْتِ بَلَدِه بِيْرُو كِدُو وِ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه اَبَادِ كِدُو؛

۴ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه چِخْرَا كِدُو وِ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه خَنْدِه كِدُو؛

يِگِ وِخْتِ بَلَدِه مَاتَمِ كِدُو وِ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه رَقْصِ - وِ - بَاْزِ يِ؛

۵ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه پُوْرْتِه كِدُوْنِ سِنْگَا وِ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه جَمِ كِدُوْنِ سِنْگَا؛

يِگِ وِخْتِ بَلَدِه بَغْلِ كِدُو وِ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه بَغْلِ نَكْدُو؛

۶ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه حَاْصِلِ كِدُو وِ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه اَزِ دِسْتِ دَدُو؛

يِگِ وِخْتِ بَلَدِه نِگَاْهِ كِدُو وِ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه پُوْرْتِه كِدُو؛

۷ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه پَاْرِه كِدُو وِ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه دُوْخْتُو؛

يِگِ وِخْتِ بَلَدِه چُپِ شِشْتُو وِ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه تُوْرِه كُفْتُو؛

۸ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه مُحَبَّتِ وِ يِگِ وِخْتِ بَلَدِه نَفْرَتِ؛

یگ وخت بلده جنگ و یگ وخت بلده صلح.

^۹ کارگر از زحمتی که میکشه چی فایده د دست میره؟ ^{۱۰} کاری ره که خدا نصیب بنی آدم کده تا زحمت بکشه، ما دیدیم. ^{۱۱} او هر چیز ره د وخت شی نوربند جور کده؛ امچنان پی بردون ابدیت ره د دل های ازوا جای دده، باوجود ازی اونا نمیتنه تمام کارای ره که خدا انجام دده، از شروع تا آخر پی بیره. ^{۱۲} ما میدنم که بلده ازوا چیز خوبتر ازی نیسته که خوش بشه و د دورون زندگی خو خوبی کنه؛ ^{۱۳} و ام ای که پگ ازوا بخوره و وچی کنه و از حاصل تمام زحمت خوراضی بشه، چون ای نعمت خدا آسته. ^{۱۴} ما میدنم، تمام چیزای ره که خدا انجام میدیه تا ابد باقی مومنه، کس نمیتنه دزو چیزی اضافه کنه یا ازو چیزی کم کنه. خدا اونا ره انجام میدیه تا بنی آدم ازو ترس داشته بشه. ^{۱۵} چیزی که آسته، از گاه وجود داشته و چیزی که آمدنی یه، از پیش موجود بوده؛ و چیزی که تیر شده، خدا او ره بسم میره.

قضاوت و آینده د خدا تعلق دره

^{۱۶} علاوه ازی، ما د زیر آفتو دیدم، د امزو جای که باید انصاف شنه بے انصافی موشه و د امزو جای که باید عدالت شنه شرارت موشه. ^{۱۷} اوخته د دل خو گفتم: ”خدا ام آدم عادل ره قضاوت مونه و ام آدم شریر ره، چون او بلده هر موضوع و هر کار یگ وخت ره تعیین کده.“

^{۱۸} ما د باره بنی آدم د دل خو گفتم: خدا اونا ره آزمایش مونه تا خود ازوا بدنه که اونا رقم حیوانا آسته. ^{۱۹} چراکه سرنوشت بنی آدم و سرنوشت حیوانا یگ رقم آسته؛ امو رقم که بنی آدم مومره، امو رقم حیوانا ام مومره. نفس کشیدو ام بلده پگ ازوا یگ رقم آسته و انسانا از حیوانا کده باله نییه؛ پس تمام چیزا بے فایده آسته. ^{۲۰} پگ د یگجای موره؛ پگ از خاک آسته و پس د خاک موره. ^{۲۱} کی میدنه که روح انسان سون باله موره و

روح حیوان د تى زمى مورہ؟^{۲۲} پس ما دیدم کہ بلده انسان چیزی خوبتر ازى نیسته که از کار خو لذت بیره، چراکه نصیب شی امو آسته. کی میتنه انسان ره دوباره بیرہ تا چیزی ره که بعد ازو رخ میدیه بنگره؟

ظلم، زحمت و تنهایی

۴^۱ ما بسم توخ کدم و تمام ظلم های ره که د تى آفتو موشه، دیدم. توخ کو آو دیده های مردم مظلوم ره، هیچ کس نییه که اونا ره تسلی بدیه. قدرت د دست کسای آسته که د بله ازوا ظلم مونه و هیچ کس نییه که اونا ره تسلی بدیه.^۲ اوخته ما گفتم، مرده های که گاه مرده، خوشبخت تر از زنده های آسته که تا هنوز زنده یه.^۳ لیکن ازى دو کده خوبتر کسای آسته که هنوز هیچ د دنیا نمدہ و اعمال شریرانه ره که د تى آفتو انجام دده موشه ندیده.^۴ اوخته دیدم که تمام زحمت و تمام کامیابی از حسادت یگ انسان قد همسایه شی سرچشمه میگیره. ای ام بے فایده آسته و خیز کدو از پس باد.

۵^۵ آدم لوډه دست بله دست میشینه

و گوشت جان خو ره موخوره.

۶^۶ یگ دست پر که قد آرامش قتی بشه

بهرتر از دو دست پر آسته که قد زحمت قتی بشه،

و بهتر از خیز کدو از پس باد.

۷^۷ بسم یگ بے فایده گی دیگه ره د تى آفتو دیدم: ^۸ یگ کس آسته که جایگیره ندره، او نه باچه دره و نه برار؛ کار-و-زحمت ازو خلاصی ندره و چیم شی از مال-و-دولت سیر

نمُوشه. اُو از خود خُو پُرسان نمُونه: ”ما بَلَدِه كِي زَحْمَت مِيكشُم و خود ره از خوشي محروم مومم؟“ اِي ام بے فايده آسته و تجرِيه سخت.

^۹ از يگ كده دُو خُو بتر آسته، چُون اونا از زَحْمَت خُو حاصِلِ خُوب دَ دِسْت ميره.
^{۱۰} چُون اگه يكي ازوا بُفته، ديگه شِي رَفِيق خُو ره باله مُونه. مگم واي دَ حالِ كسي كه بُفته و ديگه كس نَبشه كه اُو ره باله كُنه. ^{۱۱} امچنان اگه دُو نفر قَتِي خاو كُنه اونا گرم مُوشه، ليكن اگه يگ نفر بَشه چطور مِيتنه گرم شُنه؟ ^{۱۲} امي رقم، اگه يگو كس دَ بَلِه يكي ازوا زور شُنه، هر دُوِي شِي دَ برابرِ ازو آيسته مُوشه. ريسپون سه- لا زود مُنْثِي نمُوشه.

بے فايدي پيشرفت و ترقی

^{۱۳} يگ جوانِ غريب كه دانا بَشه، بهتر از پادشاهِ پير و لَوْدِه آسته كه ديگه مشوره ره قبول نمُونه. ^{۱۴} چُون امكن دَره كه اُو از بَندي- خانه بُرو اَمده دَ پادشاهي برسّه، باوجودِ كه دَ امزو مَمَلَكْت غريب دَ دُنيا اَمده. ^{۱۵} ما دِيْدِم كه تمامِ زنده هاي كه دَ تِي آفتو راه موره، طرفدارِ امزو جوانِ مُوشه كه جانشينِ پادشاه شُده؛ ^{۱۶} تعدادِ پگِ امزو مردم كه امو جوانِ دَ بَلِه ازوا حاكِم شُده، بے حساب آسته، ليكن كساي كه بعد ازوا ميه، ازو راضي نِيسته. واقعاً كه اِي ام بے فايده آسته و خيز كدو از پسِ باد.

ترس-و-احترام، فروتنی و قناعت

^{۱۷} وختي كه دَ خانه خُدا موري فكر خُو ره سُون رفتار خُو بگير، چُون نزديك اَمدو بَلدِه گوش گِرِفْتو بهتر از قُرْباني هاي آسته كه آدمای لَوْدِه تقدیم مُونه، چُون اونا نَميدنه كه عمل-و-كردارِ ازوا بد آسته. ^۲ بَلدِه واز كدونِ دان خُو عجله نكو و دِل تُو بَلدِه كُفتون توره دَ حُضُورِ خُدا اَبَلَك نَشُنه، چرا كه خُدا دَ عالمِ باله آسته و تُو دَ رُوي زمي؛ پس توراى تُو كم بَشه. ^۳ رقمي كه خاو ديدو از چورتِ كَلو پيدا مُوشه، امو رقم توره هاي

أَحْمَقَانَهُ اَز كَلُوگُوپِي دَ وُجُوْد مِيِيه.

٤ وختیکه بلده خدا نذر میگیری، د پوره کدون شی دیر نکو، چراکه او از آدمای لوډه راضی نیسته. پس نذر خو ره بدی. ٥ بهتر آسته که نذر نگیری، نسبت دزی که نذر بگیری و پوره نکنی. ٦ نیل که دان تو، تو ره سون گناه بیره و د پیش خدمتگار خدا نگی که ”سهواً نذر گرفتُم.“ چرا خدا بخاطر توره تو قار شنه و تمام حاصل دستای تو ره از بین بیره؟ ٧ خاو دیدون کلو و کلوگویی بے فایده آسته، بلکه تو از خدا ترس دشته بش.

بے فایدگی مال-و- دولت

٨ اگه د یگ ولایت مینگری که د بله غریبا ظلم موشه و انصاف و عدالت پایمال موشه، دزی باره حیرو نشو؛ چون بلند-رتبه د زیر نظر بلند-رتبه-تر آسته و د بله ازوا بلند-رتبه-ترها مقرر آسته. ٩ فایده زمی بلده پگ میرسه، حتی پادشاه ام از حاصل شی خدمت موشه. ١٠ کسی که پیسه ره دوست دره، از پیسه سیر نموشه و کسی که مال-و-دولت ره دوست دره، از عاید خو. ای ام بے فایده آسته.

١١ وختیکه دارایی کلو شنه، خورنده های شی ام کلو موشه. پس بلده صاحب شی چی فایده میرسه سوی که امو دارایی ره قد چیمای خو بنگره؟

١٢ خاو آدم کارگر شیرین آسته، چی کم بخوره، چی کلو؛ لیکن ثروت پریمون آدم دولتمند، باعث موشه که او خاو نروه.

١٣ یگ بدبختی سخت ره د تی آفتو دیدم: مال-و-دولتی که صاحب شی بلده ضرر خو جم کدد. ١٤ امو مال-و-دولت د وسیله یگ حادثه بد ضایع شد و غیتیکه بلده ازو یگ باچه د دنیا آمد، چیزی د دست خو ندشت که بلده ازو میراث بمنه. ١٥ امو رقم که انسان از کوره آبه خو لچ د دنیا مییه، امو رقم لچ پس موره، رقمی که آمدد؛ او از زحمت خو

هیچ چیز گرفته نَمیتنه تا د دست خو بُبره. ^{۱۶} ای واقعاً بدبختی سخت آسته: امو رقم که انسان مییه، امو رقم پس مورِه؛ او چی فایده حاصل مونه که عبث زحمت میکشه؟ ^{۱۷} آرے، او د تمام روزای عمر خو د تریکی موخوره و د سردرگمی کلو و ناجوری و اوقات تلخی زندگی موکُنه.

^{۱۸} اینه، چیزی خوب و مناسب که ما دیدم اینی یه: انسان بخوره و وچی کنه و د دورون روزای زندگی که خدا بلده شی بخشیده، از تمام زحمتی که د تی آفتو میکشه لذت بُبره؛ چون نصیب شی امی آسته. ^{۱۹} امچنان وختیکه خدا بلده یگو کس مال و دولت میدیه و او ره میله که ازوا لذت بُبره و نصیب خو ره بگیریه و از زحمت خو راضی بشه، ای نعمت خدا آسته. ^{۲۰} چون امی رقم آدم د فکر روزای زندگی خو غرق نییه، چراکه خدا او ره د خوشی دل ازو مشغول مونه.

۶ یگ مُصیبتِ دیگه ره د تی آفتو دیدم که د بله مردم کلو گرنگی موکُنه: ^۲ خدا بلده یگو کس مال و دولت و عزت میدیه، د اندازه که هیچ آرزوی دل شی باقی نَمومنه، ولی خدا بلده ازو توانایی نمیدیه که ازوا لذت بُبره، بلکه یگ نفر بیگنه ازوا لذت مُوبره. ای ام بے فایده آسته و بدبختی سخت.

^۳ اگه یگو کس صد باچه دشته بشه و سال های کلو زندگی کنه، بطوری که روزای عمر شی کلو بشه، مگم او از خوبی های زندگی لذت نبره و جنازه شی ابرومندانه دفن نشنه، ما موگیم که باچه سُرچی شده ازو کده بهتر آسته، ^۴ چراکه باچه سُرچی شده بے فایده مییه و د تریکی مورِه و نام شی د تریکی گل موشه؛ ^۵ ولی باوجود که او آفتو ره ندیده و چیزی ره ندنسته، امزو نفر کده کلوتر آرامش دره. ^۶ حتی اگه امو نفر دو دفعه، هر دفعه هزار سال زندگی کنه، او هیچ خوبی ره نمینگره. آیا پگ د یگ جای نموره؟

^۷ تمام زحمت انسان بخاطر دان شی آسته، ولی نفس شی هرگز سیر نموشه. ^۸ آدم دانا

نَسَبَت دَ آدَمِ لَوْدَه چي زيادي دَره؟ و آدَمِ غَرِيبِ كِه مِيدَنه چَطور قَد دِیْگرو رِفْتار كنه، چي فايده حاصِل مُونه؟^۹ چيزي كِه دَ پيش چِيمای تُو حاضِر آسْتَه بَهْتَر از خَاهِشَاتِ نَفْسِ تُو يَه. اِي خَاهِشَاتِ ام بے فايده آسْتَه و خيز كدو از پس باد.

^{۱۰} هر چيزي كِه و جُود دَره از گاه نام شي شَنده شُدَه و اِي كِه اِنسان چي آسْتَه، ام فامِيده شُدَه؛ اُو قَد كسي كِه از و كده قَوِي تَر آسْتَه جَر-و-بَحْث كده نَمِيْتَنه.^{۱۱} هر چيَقَس كِه توره گلو شُنَه، اُموقَس بے فايدي گي شي گلو موشه، پس اِنسان از و چي فايده دَ دست ميره؟^{۱۲} چُون كِي مِيدَنه كِه بَلدِه اِنسان دَ دُورونِ روزايِ زِندي گي بے فايده شي كِه مِثْلِ سايه تير موشه، چيز خيل خُوب آسْتَه؟ كِي مِيْتَنه دَ اِنسان بُگِيه كِه بعد از مُردونِ از و دَ تِي آفْتَو چيز خيل رُخ مِيدِيه؟

حِكْمَتِ بَلدِه زِندي گي

^۱ نام نيك بَهْتَر از عَطَرِ قِيْمَتَبايِ آسْتَه

و روزِ مُردو بَهْتَر از روزِ تَوَلُد.

^۲ رِفْتو دَ خَانِه كِه ماتَم آسْتَه

بَهْتَر از رِفْتو دَ خَانِه آسْتَه كِه عَيْش-و-نوشه،

چرا كِه عاقُبَتِ هر اِنسان مَرگ آسْتَه

و اِي ره زِنده ها بايد دَ دِل خُو دَشْتَه بَشَه.

^۳ غَم-و-غُصَه از خَنده كده بَهْتَر آسْتَه،

چراکه غَم چِهْره باعِثِ اِصْلَاحِ دِلِ مُوشه.

۴ دِلِ آدْمای دانا، اُونَا رِه سُونِ مَاتَمِ خَانِه مُویره

و دِلِ آدْمای لَوڈه، اُونَا رِه سُونِ خَانِه که جشنه.

۵ بهتر اَسْتِه که سرزَنْشِ آدْمای دانا رِه بَشْنَوی

نَسَبَتِ دَزی که دَ بَیتِ خانی آدْمای لَوڈه گوشِ بَدی؛

۶ چُونِ خَنْدِه آدْمای لَوڈه مِثْلِ صَدایِ تَرْقِ- پَرْقِ خَارِ دَ تِی دِیگِ اَسْتِه؛

ای ام بے فایده اَسْتِه.

۷ واقِعاً که ظَلَمِ، آدَمِ دانا رِه لَوڈه جورِ مُونه

و رِشَوَتِ، دِلِ رِه فاسِدِ مُوکنه.

۸ آخِرِ یگِ چِیزِ از شُرُوعِ شی کده بهتر اَسْتِه

و دِلِ باصَبَرِ از دِلِ مَغْرُورِ کده خُویتَر.

۹ دَ دِلِ خُو زُودِ قارِ نَشُو،

چراکه خَشَمِ- و- قارِ دَ سَینِه آدْمای لَوڈه جای میگیره.

۱۰ نگی که: ”چرا روزای سابقِ امزی روزا کده خُویتَر بُود؟“

چُونِ امی رقمِ سوالِ از رُوی حِکْمَتِ نِیَسْتِه.

۱۱ حِكْمَتِ رَقْمِ مِيرَاثِ اَلّٰی خُوْب اَسْتَه

و یگ فایده بَلَدِه کسای که آفتو ره مینگره؛

۱۲ چُون حِكْمَتِ یگ پناهگاه اَسْتَه،

اُمُو رَقْمِ که پیسه یگ پناهگاه اَسْتَه،

مگم فایده عِلْمِ دَزٰی اَسْتَه

که حِكْمَتِ بَلَدِه صَاحِبِ خُو زِنْدِگِی مُوَبَخْشَه.

۱۳ کَارِ خُدَا ره توخ کُو:

چیزی ره که اُو کَج جور کده، کِی مِیْتَنَه رَاسْت کنه؟

۱۴ دَ رُوْزَایِ خُوْب خُوْشْحَالِ بَشِیْدِ

و دَ رُوْزَایِ سَخْتِ اِیْنِی دَ فِکْرِ شُمُو بَشَه:

خُدَا اَمِ رُوْزَایِ خُوْب ره جور کده و اَمِ رُوْزَایِ سَخْتِ ره

تا اِنْسَانِ فَاْمِیْدَه نَتَنَه که دَ آئِنْدَه چِی رُخِ مِیْدِیَه.

۱۵ دَ رُوْزَایِ زِنْدِگِیِ بَیْ فَاْیِدَه خُو هر چیز ره دِیْدُم: اَدَمِ عَادِلِ بَاوْجُوْدِ عَدَالْتِ خُو مُوْمُرَه و

اَدَمِ شَرِیْرِ بَاوْجُوْدِ شَرَاْرَتِ خُو عُمُرِ دِرَازِ مُوْنَه. ۱۶ پَس، نَه از حد کَلُو عَادِلِ بَشِ و نَه از حد کَلُو خود ره حَکِیْمِ بَدَنِ، نَشْنَه که خود ره نَابُوْدِ کُنِی. ۱۷ اَمْچُنَانِ از حد کَلُو شَرِیْرِ نَبَشِ

و لَوْدَه نَشُو، نَشْنَه که پیش از اَجَلِ خُو بُمُرِی. ۱۸ بَهْتَرِ اَسْتَه که اَمِی نَصِیْحَتِ ره محکم

بگیری و از نصیحتِ دیگه دست-بردار نشنی، چُون هر کسی که از خدا ترس دشته بشه،
از هر دُو نصیحتِ پیروی مونه.

۱۹ حکمت، آدم دانا ره از ده حاکم که د یگ شار بشه، قوی تر جور مونه.

۲۰ یقیناً که د رُوی زمی اُطور آدم عادل نیبه که تنها نیکی کنه و از شی هیچ گناه سر
نزنه.

۲۱ د تمام تورای که مردم مَوگيه فکر خو ره نگیر، نشنه که توره غلام خو ره بشنوی که
توره نالت مونه؛ ۲۲ چُون د دل خو میدنی که خود تو ام چندین دفعه دیگرو ره نالت
کدے.

۲۳ ما تمام امزی چیزا ره قد حکمت آزمایش کدم و گفتم: ”ما حکیم موشم،“ مگم از مه
دور بود. ۲۴ راز هر چیزی که رخ میدیه، دور از فهم و کلو غوج آسته؛ کی میتنه که او ره
پی بیره؟ ۲۵ پس فکر خو ره د کار اندختم تا بدنم، تحقیق کنم، حکمت ره طلب کنم و
دلیل وجود چیزا ره بفامم و تا بدنم که شرارت لودگی آسته و حماقت دیونگی. ۲۶ ما پی
بردم که از مرگ کده تلختر خاتونی آسته که خود شی تلک آسته و دل شی دام-و-جال
و دستای شی زولانه؛ کسی که نظر لطف خدا د بله شی بشه، از چنگ ازو خاتو دوتا
مونه، مگم آدم گناهکار د چنگ ازو گرفتار موشه.

۲۷ مرد سُخنور مَوگيه: ”اینه، ما اینی ره پیدا کدم: وختیکه یگ چیز ره قد دیگه چیز
مقایسه کدم تا یگ نتیجه د دست بیرم ۲۸ که فکر مه هنوز ام د جستجوی شی آسته ولے
ما پیدا نکدیم، ما د مینکل هزار نفر یگ مرد پیدا کدم که د طلب حکمت بوده ولے د
مینکل تمام امزیا یگ خاتو پیدا نکدم. ۲۹ ما فقط امی ره پی بردم که خدا انسان ره
راست-و-ساده خلق کد، مگم اونا بلده خو راه های پیچیده-و-مُشکل انتخاب کد.“

۸ کی رقم آدم دانا آسته

و کی تفسیر هر چیز ره میدنه؟

حکمت چهره انسان ره روشو مونه

و درشتی چهره شی ره تبدیل موکنه.

اطاعت کدو از پادشاه

۲ ما موگیم که حکم پادشاه ره د جای بیر، چراکه تو د حضور خدا قسم خوردی. ۳ عجله نکو که از حضور ازو بوری؛ د مقصد بد د برابر شی ایسته نشو، چون او هر چیزی که بخایه انجام میدیه. ۴ توره پادشاه پُر قدرت آسته و کی میتنه دزو بگیه، ”چی مونی؟“ ۵ هر کسی که حکم ازو ره د جای بیر، روی بدی ره نمینگره و دل آدم دانا وخت و رفتار مناسب ره میدنه، ۶ چون بلده هر چیز وخت و رفتار مناسب وجود دره، حتی اگه سختی-و-مشکلات انسان د بله شی گرنگی کنه. ۷ د حقیقت انسان نمیدنه که چی رخ میدیه و چی رقم رخ میدیه، چون کی میتنه دزو بگیه؟ ۸ هیچ کس د بله روح قدرت ندره تا روح ره نگاه کنه و نه ام د بله روز مرگ تسلط دره که مانع شنه؛ امو رقم که د غیت جنگ رخصتی نیسته، امو رقم شرارت ام صاحب خو ره ایله نمونه. ۹ ما پگ امزی چیزا ره د غیتی دیدم که فکر خو ره د تمام چیزای که د تی آفتو انجام دده موشه مشغول کدم؛ ما دیدم که بعضی وختا انسان د بله انسان حکمرانی مونه تا دزو ضرر برسنه.

راه های خدا دور از فهم انسان آسته

۱۰ امچنان ما دیدم که آدمای شریر محترمانه دفن شد؛ اونا حتی د جای مقدس رفت و آمد موکد و د امزو شار که کارای بد ره انجام میدد، تعریف-و-توصیف موشد. ای ام

بے فایده آستہ. ^{۱۱} ازی کہ بلده عمل بد حکم جزا فوراً دده نموشه، دل بنی آدم یکسره بلده بدی۔ و۔ شرارت تصمیم میگیره. ^{۱۲} اگرچه امکان دره که یگ گناہکار صد دفعه شرارت کنه و بازم عمر دراز دشته بشه، باوجود ازی ما میدنم که خوبی نصیب کسای موشه که از خدا میترسه، چون اونا د حضور ازو قد ترس مییه، ^{۱۳} لیکن آدم شریر روی خوبی ره نمینگره و عمر دراز نمیدشته بشه، بلکه مثل سایه تیر موشه، چراکه او د حضور خدا قد ترس نمییه.

^{۱۴} یگ چیز بے فایده دیگه ام آستہ که د روی زمی انجام دده موشه: قد آدمای عادل رقمی رفتار موشه که اونا مرتکب عمل آدمای شریر شده بشه و قد آدمای شریر رقمی رفتار موشه که اونا عمل آدمای عادل ره انجام دده بشه. ما گفتیم که ای ام بے فایده آستہ. ^{۱۵} پس ما لذت بردو ره تعریف۔ و۔ توصیف کدم، چون د تی آفتو بلده انسان چیزی خوبتر ازی وجود ندره که بخوره و وچی کنه و خوش بشه و امی چیزا د تمام روزای زندگی که خدا د تی آفتو بلده ازو میدیه د دورون زحمت شی قد ازو باقی مومنه.

^{۱۶} ما فکر خوره د کار اندختم و شاو و روز خاو ره د چیمای خوراه نددم تا حکمت ره بدنم و کاری ره که د روی زمی انجام دده موشه بنگرم، ^{۱۷} اوخته تمام کار خدا ره دیدم و فامیدم که هیچ کس نمیتنه کارای ره که د تی آفتو انجام دده موشه، پی بیره. هر چیقس که انسان زحمت کشیده دزی باره تحقیق کنه، او ره پی برده نمیتنه. اگرچه آدمای دانا ادعا مونه که میدنه، لیکن او ره پی برده نمیتنه.

پگ د یگ عاقبت گرفتار موشه

^۹ پس تمام امزی توره ها ره د دل خو قرار ددم و د باره پگ شی تحقیق کده دزی نتیجه رسیدم که آدمای عادل و دانا و اعمال ازوا د دست خدا آستہ. انسان نمیتنه که چیز خیل د انتظار شی آستہ، محبت یا نفرت. ^۲ تمام چیزا د بله پگ یگرقم مییه، د بله

عادل و شریر، د بَلِه خوب و بد، د بَلِه پاک و ناپاک، د بَلِه کسای که قُربانی مُونه و د بَلِه کسای که قُربانی نَمونه. عاقِبَتِ آدمای خُوب و گُناهکار یگرقم آسته، امچنان عاقِبَتِ کسای که قَسَم مُوخوره و کسای که از قَسَم خوردو میترسه. ^۳ د مینکلِ تمامِ کارای که د تى آفتو انجام دده مُوشه، ای از پگ کده بدتر آسته که عینِ واقعہ د بَلِه پگ مییه. علاوه ازی، دلِ بنی آدم پُر از شرارت آسته و تا وختیکه زنده یه دیونگی د دلِ ازوا وجود دره و بعد ازو قد مُرده ها یگجای مُوشه. ^۴ لیکن کسی که قد زنده ها یگجای آسته، بلده ازو اُمید وجود دره، چون سگِ زنده بهتر از شیرِ مُرده آسته. ^۵ زنده ها میدنه که اونا یگ روز مومره، لیکن مُردا هیچ چیز ره نمیدنه، اونا دیگه اُجر نصیب نموشه، چون حتی یادِ ازوا ام پُرمشت مُوشه. ^۶ ام مُحَبَّت و نفرتِ ازوا و ام حسادتِ ازوا گاه از بین رفته و دیگه هرگز د تمام چیزای که د تى آفتو رُخ میدیه، شریک نموشه.

^۷ پس، بورو نان خوره د خوشی بخور و شرابِ انگور خوره قد دلِ خوش وچی کو، چون خدا از گاه کاری ره که تو انجام میدی تایید کده. ^۸ همیشه کالای تو سفید بشه و سر خوره بے روغونِ خوشبوی نیل. ^۹ زندگی خوره قد خاتونی که دوست درى د دورونِ تمامِ روزای زندگی بے فایده خو که خدا د تى آفتو بلده تو دده د خوشی تیر کو، چراکه از تمامِ روزای بے فایده زندگی و از زحمتی که د تى آفتو میکشی، اینمی نصیب تو آسته. ^{۱۰} هر کار که د دست تو مییه، او ره قد تمامِ توانایی خو انجام بدی، چون د عالم مُردا که تو د اونجی موری، نه کار آسته، نه فکر کدو، نه علم و نه حکمت.

^{۱۱} یگ چیزى دیگه ره د تى آفتو دیدم: برنده مُسابقه همیشه آدمای تیزرو نیسته و نه ام پیروزِ جنگِ آدمای قوی، صاحبِ نانِ آدمای دانا، صاحبِ مال-و- دولتِ آدمای هوشیار و صاحبِ احترامِ آدمای عالم، چون وخت و بخت همیشه یار نیسته. ^{۱۲} علاوه ازی، انسان نمیدنه که وخت شی چی غیت پوره مُوشه. امو رقم که ماهیا د تور بے رحم گرفتار مُوشه و مرغکو د دام بند مومنه، امو رقم بنی آدم د وختِ مُصیبت که بے بلغه د بَلِه شی مییه د دام گرفتار مُوشه.

حِکْمَتِ اَز لَوډْگِی کډه بَهِتَرِ اَسْتَه

۱۳ ما اینی نَمُونَه حِکْمَتِ رَه اَم دَ تِی آفَتَو دِیْدُم و دَ نَظَر مَه بَزُرْگ مَعْلُوم شُد: ۱۴ یِگ شَارِ رِیْزَه بُوْد و دَ مَنَه شِی مَرْدُم کَم زِنْدَگِی مُوکِد. یِگ پادشاهِ قُدْرَتْمَنَد دَ بِلَه اَمزُو شَارِ اَمَد و اُو رَه مَحاصِرَه کډه دَ مُقَابِلِ شِی سَنَگَر هَای کُتَه اَباد کِد. ۱۵ دَ مَنَه اَمزُو شَارِ یِگ اَدَمِ غَرِیْب زِنْدَگِی مُوکِد کِه دانا بُوْد و اُو شَارِ رَه دَ وَسِیْلَه حِکْمَتِ خُو نِجَاتِ دَد؛ مَگم هِیچ کَس اَمُو اَدَمِ غَرِیْب رَه یاد نَکِد. ۱۶ اوختَه ما کُفْتُم کِه حِکْمَتِ اَز زور کډه بَهِتَرِ اَسْتَه؛ با وَجُوْدِ اَزِی، حِکْمَتِ اَدَمِ غَرِیْب خَار-و-حَقِیرِ حِسابِ مُوشَه و توراِی شِی شَنِیْدَه نَمُوشَه.

۱۷ توراِی اَدَمای دانا کِه دَ اَرَامی کُفْتَه مُوشَه، کَلوَتَرِ شَنِیْدَه مُوشَه،

نَسَبَتِ دَ چِیغِ یِگ حُکْمَران کِه دَ مِیْنِکَلِ لَوډَه هَا اَسْتَه.

۱۸ حِکْمَتِ اَز سَلاحِ جَنگی کډه بَهِتَرِ اَسْتَه،

مَگم لَوډْگِی یِگ خَطاکار خُوبی هَای کَلو رَه نَابُودِ مُوکَنَه.

۱۰ اَمُو رَقْم کِه پاشَه هَای مُرْدَه مَوادِ عَطْرَساز رَه بَدبُوی مُونَه،

اَمُو رَقْم یِگ لَوډْگِی رِیْزَه مِیْتَنَه حِکْمَتِ و عِزَتِ رَه بَی اَرزِشِ کَنَه.

۲ دِلِ اَدَمِ دانا اُو رَه سُونِ رَاهِ رَاسْتِ مُوبِرَه،

لِیْکِنِ دِلِ اَدَمِ لَوډَه اُو رَه سُونِ رَاهِ کَج.

۳ اَدَمِ لَوډَه حَتِی دَ غَیْبِ رَاهِ رَفْتَو بَی عَقْلِ مُونَه

و بَلَدِه پگ نِشو مِیدیه که اُو لَوډه اَسته.

^۴ اگه حُکمران دَ بَلِه تُو قار شُد،

و ظِیفِه خُو ره ایلِه نَکُو،

چراکه مُلایمت رَنجِش های کتِه ره برطرف مُونه.

^۵ یگ بَدی ره دَ تِی آفتو دِیدُم، یگ خطا ره که از حُکمران سر مِیزنه: ^۶ آدمای لَوډه دَ مقام های باله مُقرر موشه و آدمای باآرزش دَ جای های تاه. ^۷ ما غُلاما ره دِیدُم که دَ بَلِه اَسپ سوار اَسته و کتِه کَلونا مِثل غُلاما دَ رُوی زمی پیده موره.

^۸ هر کسی که چاه می کتِه خود شی دَ مَنه ازو موفته

و هر کسی که دیوال ره شِکاف مُونه، اُو ره مار مِیگزه.

^۹ هر کسی که سنگ می کتِه، اِمکان دَره دَ وسِیلِه سنگ اُوگار شنه

و هر کسی که چپو میده مُونه، جان شی دَ وسِیلِه امزو کار دَ خطر اَسته.

^{۱۰} اگه تَوَر کُند بَشه

و دَم شی تیز نَشده بَشه،

زورِ کَلو کار دَره،

لیکن حِکمت باعثِ کامیابی موشه.

۱۱ اګه مار پیش از اوده شدو یگو کس ره بگزه،

اوده مارگیر چی فایده دره؟

۱۲ توره های دانِ آدمِ دانا او ره مُحترم جور مونه،

مگم لبای آدمِ لوده که شور مُوخوره، او ره تَباه مونه.

۱۳ شروعِ توره های دان شی لودگی آسته

و آخرِ گبای شی دیونگی خالص؛

۱۴ باز ام آدمِ لوده توره های خور ره کلو مونه و دمِ نمِگیره.

انسان نَمیدنه که د آینه چی واقع موشه،

و کی میتنه او ره د باره چیزی که بعد ازو رُخ میدیه، باخبر کُنه؟

۱۵ زحمتِ آدمای لوده اونا ره از پای میندزه،

د اندازه که اونا راهِ شار ره پیدا نَمیتنه.

۱۶ وای د حال تو ای سرزمینی که پادشاهِ تو مثلِ بچکیچه آسته

و کته-کلونای تو د غیتِ صُبحِ عیش-و-نوش مونه.

۱۷ نیک د بخت تو ای سرزمینی که پادشاهِ تو آدمِ عالیشان آسته

و کته-کلونای تو د وختِ مناسبِ مُوخوره-و-وُچی مونه،

بَلَدِهِ قُوَّتٌ كَرِيفَتُو، نَهْ بَلَدِهِ نَشَهْ كَدُو.

^{۱۸} از ټمبلی، بامِ خانه خراب موشه

و از سُستی دِستا، خانه چَقک مَوکُنه.

^{۱۹} مِهمانی بَلَدِهِ خَنده-و- خوشی برگُزار موشه

و شرابِ انگُور زِندگی ره خوشحال مونه،

لیکن پِیسه مِهیَا کُننده پگِ چِیزَا آسته.

^{۲۰} پادشاه ره حتّی دَ فِکَر خُو ام نالْت نَکُو،

و نَه ام آدَم دَوْلتمند ره دَ اُتاقِ خاو خُو،

چُون اِمکان دَره که مَرغِ هَوا توره های تُو ره بیره

یا یگو مَوجودِ بالدار مَوضوع ره دَزوا بگیه.

دَ فِکَرِ آینده بُودو

^۱ نان خُو ره دَ رُوی آو پورته کُو،

چُون بعد از روزای کَلو بَلَدِهِ تُو پس دده موشه.

^۲ دارایی خُو ره بَلَدِهِ هفت، بَلِکِه هشت نفر بَدی،

چُون تُو نَمُوفا مِي که چی بَلا-و-مُصِيبَت دَ بَلَه زَمِي مِيهه.

۳ وختیکه آوُرها پُر آو مُوشه،

دَ بَلَه زَمِي بارش مُوبارنه.

دِرخت چی طرفِ جنُوب چپه شنه، چی طرفِ شمال،

دَ اُمونجی که چپه شُده، باقی مُومنه.

۴ هر کسی که سُون حَرَکتِ باد توخ مُونه، اُو کِشت نَمیتنه،

و هر کسی که سُون آوُرها توخ مُوکنه، اُو حاصلِ دِرَو نَمیتنه.

۵ اُمو رقم که تُو نَمیدنی باد از کُدم طرف مِيهه

و استغونای نلغه دَ کوره خاتونِ شِکامتو چی رقم بسته مُوشه،

اُمو رقم کارِ خدا ره که خالقِ تمامِ چیزا آسته، ام نَمیدنی.

۶ دَ غَيتِ صُبْحِ تُخْمِ خُو ره کِشت کُو

و دَ وختِ شاو نِيلِ که دِست تُو بیکار بَشه؛

چُون تُو نَمیدنی که کُدم شی فایده-مَند آسته،

ای یا اُو و یا ام هر دُوی شی مساویانه خُوب آسته.

۷ واقِعاً روشنی شیرین آسته

و ديدون آفتو بلده چيما لذتبخش.

^۸ حتی اگه انسان سال های کلو زندگی کنه

خوبه که د پگ امزو سال ها خوشحال بشه،

ولے باید د یاد خو دشته بشه

که روزای تریکی کلو یه.

پس هر چیزی که د آینده رخ میدیه، بے فایده آسته.

نصیحت بلده جوانا

^۹ آی جوان، د روزای نوجوانی خو خوشحال بش و بیل که دل تو د روزای جوانی تو، تو ره خوش کنه. د میل دل خو و د مطابق چیزای که چیمای تو مینگره رفتار کو، مگم باخبر بش که بخاطر پگ امزی کارا خدا تو ره قضاوت مونه.

^{۱۰} پس غم-و-غصه ره از دل خو بکش و درد ره از جسم خو دور کو، چون نوجوانی و قوت جوانی زودگذر آسته.

تشبیه روزای پیری

۱۲ آست کونده خو ره د روزای جوانی خو د یاد بیر،

پیش ازی که روزای مشکلات برسه و سال های بیه که تو بگی:

”امیا بَلَدِه مه خوش-آیند نییه؛“

۲ پیش ازی که آفتو و روشنی

و ماهتو و ستاره ها بَلَدِه تو تریک شنه

و آوره‌های پیری بعد از بارش جوانی بییه.

۳ اوره د یاد بیر پیش از روزی که پیره-دارای خانه تو د لَرزه بییه

و آدمای قوی خانه تو خم بخوره

و خاتونوی تو که دستاس مونه بخاطر کم بودو از کار بُمنه

و امو دُو که از کلکینای خانه تو توخ مونه، خیره بنگره

۴ و درگه های خانه تو د کوچه زندگی بسته شنه

و آواز آسیا پَخچ شنه

و تو که از آواز مرغکو بیدار موشی

آواز پگ بیت‌خانا بَلَدِه تو بے تاثیر شنه؛

۵ اوره د یاد بیر، پیش ازی که از جای های بلند ترس بخوری

و د راه ترس خورده بوری،

و رقمی که درخت بادام شگوفه مونه، موی تو سفید شنه؛

و رَقْمِ مَلَخِ زَخْمِي خُود رِه كَش كُنِي

و خَاهِشَاتِ نَفْسِ تُو بَنْد شُنُه.

عاقبت، هر انسان دَ خانه اَبَدِي خُو موره

و كَساي كه ماتَم مونه دَ كوچه ها بُر موشه.

٦ ارے، آست كُنْدِه خُو رِه دَ ياد بَير

پيش ازى كه ريسپون نُقره-يى مُنْثِي شُنُه

و كاسِه طَلّايي مَيده شُنُه

و كُوزه دَ بَغْلِ چِشمه ٹوٹه-و-پرچه شُنُه

و چرخِ سرِ چاه كنده شُنُه

٧ و جِسْمِ خاكي پس دَ زمي بوره كه از شي اَمْدُ

و روح دَ پيشِ خُدا كه اُو رِه بَخْشِيْدُ پس بوره.

٨ مردِ سُخْوَ رِ مُوگِيه:

”كاملاً بے فايده آسته! تمام چيزا بے فايده آسته!“

آخِرِ مَوْضُوع

٩ علاوه ازى كه مَرْدِ سُخْوَ رِ دانا بُود، اُو بَلْدِه مَرْدُمِ عِلْمِ ياد دَد، خُوبِ فِكْرِ و تَحْقِيقِ كَد و

مثل های کلو نوشته کد. ^{۱۰}مردِ سُخُنورِ جُسْتجو کد تا تورای پَسَنَدیده پَیدا کنه و اُو تورای حقیقت ره واضح نوشته کد.

^{۱۱}توره آدمای دانا رقم سوته چپو چوپو آلی آسته و مَجْموعِ تورای ازوا مِثلِ میخای محکم که دَ وسیله یگ چوپو گفته شُده بَشه.

^{۱۲}علاوه ازیا، آی باچه مه، باخبر بَش: نوشته کدون کِتابِ ها خلاصی ندره و خاندونِ کلو باعِثِ مَنده شُدونِ جِسمِ مُشه.

^{۱۳}پس بیید خُلاصیه تمام چیزای ره که گفته شُد بَشنوی: از خُدا بَتَرس و احکام شی ره دَ جای بیر، چراکه تمام وظیفه انسان اینمی آسته. ^{۱۴}چون خُدا دَ باره هر عملِ انسان قضاوت مونه، حتی دَ باره تمام عمل های تاشه ازو، چی خُوب بَشه، چی بد.